

чорне і червоне | червоне і чорне

100 українських поетів і 100 українських поеток
XX сторіччя

{ поетична антологія у двох томах }

укладення
Бориса Щавурського

чорне і червоне

100
українських
поетів
XX
сторіччя

УДК 82-2
ББК 84(4Укр)-5(2)
Ч 45

Ч 45 **Чорне і червоне: 100 українських поетів ХХ сторіччя: Антологія /**
Укладення Б. Щавурського. — Тернопіль: Богдан, 2011. — 1376 с.

ISBN 978-966-10-1996-5

УДК 82-2
ББК 84(4Укр)-5(2)

*Охороняється Законом України про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавця.*

ISBN 978-966-10-1996-5

© Видавництво «Навчальна книга –
Богдан», майнові права, 2011
© Романа Романишин, Андрій Лесів,
макет, 2011

ЧОРНО-ЧЕРВОНЕ СЛОВО УКЛАДАЦЬКЕ,

в якому укладач скаржитися на те,
що мусить те слово казати, хоч і не хоче,
а відтак, ніби насміхаючись над шляхетними читачами,
сплітає всілякі дурниці про *знайому бабу* і *вкраїнську пустелю*,
про *Поезію* (з якогось дива – з великої літери) і *кагал*,
а насамкінець чи не з хворої голови ляпає вже щось геть несусвітнє –
про якогось *Бібліотекаря* і *Теокритового солов'я*

Поза всяким сумнівом, що це «Чорно-червоне слово укладацьке» зайве,
що його писання (чи, радше, вимучування) –
то лише марна трата часу, нервів і паперу.
І не лише тому, що подібних «Слів...» ніхто із читачів, котрі поважають себе
(а про інакших стосовно сеї антології укладач навіть чути не хоче!),
не читав і читати не буде.
І не тільки тому, що горопашний укладач уже все сказав хай і чужими,
але стома чоловічими дивоголосами, а поза цим йому залишається
хіба що переповідати українську пустелю.
Тут справа в речах незмірно неувяніших – чи можливо *в принципі* її переповісти?
Але мус – то великий пан, як любила приказувати одна знайома,
а тепер уже покійна, бабуся.
Відтак згаданий укладач мусить сказати, що ся антологія
плекалася досить тривалий час, щоби претендувати на щось путнє,
а з огляду на це вона й претендує.
– А чи плекалася вона з любов'ю? –
може засумніватися один із любоволюбних читачів.
– Плекалася з любов'ю, –
почув би той читач поштиву і нелукаву відповідь.
І це попри те, що укладач, будучи при здоровому розумі і твердій пам'яті,
добре тямкує, що єдине істинне призначення всіляких поетичних антологій –
хіба що прикрасити означену пустелю
(та й то, далєбі, за цілого ряду сприятливих обставин).

Можливо, хтось із довоколалітературних ворохобників
найде хиби уже в самій назві «Чорного і червоного»,
небезпідставно твердячи, що антологія
знайомить не лише із поетичним ХХ сторіччям,
а й ще поетичнішим ХХІ.
Можливо, дехто стане кпити
із самої манери притуляння шановних авторів –
за «правом народження»
чи, що мені більш подобається, «голосом крові».
Можливо також, комусь видасться не досить доладним сам їх добір...
У всіх згаданих і не згаданих випадках на свій захист
укладач може сказати лише одне –
що то його вибір і його смак.
Зостається сподіватися, що цю антологію, як і її посестру,
гортатиме достойний читач,
а не якийсь нетямковитий віршолюб,
котрий з дурної голови щиро вірить у те,
нібито *Поезія* читається кагалом
і для кагалу пишеться.
Він, звичайно ж, помиляється,
але спробуйте переконати його у супротивному!

P. S.

Певно, недоречно, але чомусь пригадався вірш
«До маленького поета з антології»
(і навіть не сам вірш, а його оглав),
написаний одним знаним *Бібліотекарем*.
Недоречно тому, що у цій антології немає ні маленьких, ні великих поетів.
Є поети,
які би згрішили, твердячи, що боги до них були закупими,
і є їхня Поезія.
А читачеві (за умови, якщо такий у наші темні часи трапиться)
зостається лише слухати, «як Теокритів соловей співає».
Дякувати планиді, що він ще таки співає!

Дмитро

ПАВЛИЧКО

**«...ЧЕРВОНЕ – ТО ЛЮБОВ,
А ЧОРНЕ – ТО ЖУРБА»**

Дмитро

ПАВЛИЧКО

поет, перекладач, есеїст

- Час народження:* ● 28 вересня 1929 р.
- Місце народження:* ● с. Стопчатів на Івано-Франківщині
- Освіта:* ● Коломийська гімназія, філологічний факультет Львівського університету, аспірантура
- Збірки:* ● «Любов і ненависть» (1953), «Жест Нерона» (1962), «Пелюстки і леза» (1964), «Гранослов» (1968), «Сонети подільської осені» (1973), «Таємниця твого обличчя» (1974), «Сонети» (1978), «Рубаї» (1987), «Покаянні псалми» (1994), «Ностальгія» (1998) та ін.
- Інші книги:* ● переклади – антологія «Світовий сонет» (1983), «Антологія словацької поезії ХХ століття» (1997), «Сонети» В. Шекспіра (1998), «Поезії» Ш. Бодлера (1999, спільно із М. Москаленком), «50 польських поетів» (2000), «Ода вольності» (2004), «Антологія болгарської поезії» (2008); есеїстика – «Магістралями слова» (1977), «Над глибинами» (1983), «Біля мужнього слова» (1988) та ін.

* * *

Коли ми йшли удвох з тобою
Вузькою стежкою по полю,
Я гладив золоте колосся,
Як гладить милому волосся
Щаслива, ніжна наречена...

А ти йшла поперед мене,
Моя струнка, солодка згубо, –
І я помітив, як ти грубо
Топтала колоски пшениці,
Що нахилились до землиці.
Немов траву безплідну, дику
Топтала і не чула крику
Тих колосочків. Без оглядки
Ти йшла собі, а в мене – згадки
Про те, як на чужому полі
Збирав я нишком колосочки
В поділ дитячої сорочки.
О, я хотів тобі сказати,
Що те колоссячко вусате –
То невсипущий труд мозільний,
То молодим калач весільний,
То для дітей пахуча булка,
То хліб, що матінка-гуцулка
З долівки вчила піднімати,
Як батька в руку, цілувати;
Та я змовчав. Я йшов покірно,
Бо я любив тебе надмірно,
Але мені тоді здалося,
Що то не золоте колосся,
Що то любов мою безмежну
Стоптали так необережно.

* * *

Коли помер кривавий Торквемада,
Пішли по всій Іспанії ченці,
Зодягнені в лахміття, як старці,
Підступні пастухи людського стада.

З усе ще непоганим тілом, хоч і вже повільнішою течією рідин
І додатковою мілісекундою, потрібною, щоб зреагувати,
Я все ще можу спробувати підкупити хоча б найнезначнішого ангела.

Роздратовані боги усього мого життя, грізні й ласкаві духи,
Що чекають від мене найжорсткішого «ні», колесо,
Що котиться саме собою, гнане вітром і передчуттям зливи,
Усі істоти, котрі приходили, аби мені щось показати,
Тут затихають і віддаляються, ніби пишучи в інший бік.

Рівний ритм, як на суданському ринку, інакше говорить
Про той же простенький смуток. Заблукана амбасада вольффраму,
Що подає мені мерехтливий знак. Яке має значення, звідки починати
Відхід: все написано усередину, до цього непевного знака,
Самочитального ієрогліфа, що тлумачить себе як Спазм і Сурма.

* * *

Досить напружити якийсь особливий м'яз – і ти вже там, смієшся
і крутишся, як однокрилка! Раніше я знав цю вправу.
Так може скипіти завжди покірна вода. Простий бунт води,
а все дзижчить, ніби розігнана пальцем платівка.

Це все було і могло повернутись – той колір світу,
надія, перекладена хлібом і мохом. Може, хтось
дзвонив, а я саме вийшов до кухні по якусь дрібницю?
Чи хтось намагався мене розбудити, дмухаючи в обличчя?

Як себе описати? Як тепер себе описати? М'ясо,
що багато разів помилялося формою?
Попереду ще дві галявини різної площі, зі смугами
сонця, з чужим взуттям, де живуть покоління безсонних мурах.

МАРІЯ

Так ніби попереду нас ще дуже багато яскравого світла,
Ніби розігнане серце котитиметься м'яко аж до самого кінця,
Ковтаючи саме лише світло. І буде ще хтось, хто прийде надвечір
На пляж, щоби разом з Тобою погріти стопи в піску,
І, загорнувшись у Твій рушник, піде, не назавжди.

Любов – як незайнята радіочастота, на якій зрідка хто-небудь
Затримується, аби почути дещо своє. Серце здригається кілька разів
І прокидається до своєї нічної зміни, ніби баптист-п'ятидесятник,
В якого раптом ввімкнувся й почав передавати Ісус.

Зараз, коли заступають на варту ранкові духи, я вже неспроможний
Писати і неспроможний вернутися в сон, бачу лиш світло, яке
Також задихається від густого снігу, коли силкується нас покликати.
Дивлюся на Схід, де ведуть осла і спиняються на ніч довкола теплого
Попелища, згідливо марную своє сім'я, і вже ніколи, певно, не зазнаю
Омріяної терпкості ранкової любові.

«Якою любов'ю я можу тепер із Тобою поговорити?»

Не мине семи місяців, як Ти народиш дитя від Чужого,
Іншого Чоловіка, якого я ще не знаю з лица.

ЗМІСТ

Чорно-червоне слово укладацьке... 5

Микола ВОРОНИЙ

«...БУТИ ЦІЛИМ ЧОЛОВІКОМ!»

Старе місто 9

Мавзолей 9

Намисто 10

Срібний сон 11

Застільна пісня 14

Ти не моя! 15

Гротески

І. Блакитна Панна 16

ІІ. Чари 16

За Україну! 17

Іванові Франкові. *Відповідь на його Послання* 19

На батьковій могилі 21

Богдан ЛЕПКИЙ

«ВИДИШ, БРАТЕ МІЙ...»

Заспів 25

«З кадильниць срібних дим снується...» 25

«Біла мево, що кружляєш...» 26

Журавлі 26

Бувайте здорові! 27

Листки падають 27

«Не прошу любові ані ласки...» 28

«Де не станеш – могили, могили!...» 28

«Білий двір над тихою рікою...» 28

Стара дитина 29

Мої пісні 29
Вона там є 30
З осінніх думок 31
Зимою 31
«Поганий день. То дощ, то сніг...» 32

Петро КАРМАНСЬКИЙ

«ПЛИВЕМ ПО МОРІ ТЬМИ...»
«Ой люлі, люлі, химерний смутку...» 35
«Чогось так сумно... Повіті млою...» 35
Надгробні стихирі
Стих VI 36
Стих VII 36
Finale 36
Псалми 36
«Як побачиш спілця...» 39
Leitmotiv 39
«Лежать, як велетні покійні...» 40
«Приходиш, як біла таємна сноява...» 40
«Засну як легіт в сірій скибі...» 41
В темряві 41

Олександр ОЛЕСЬ

«З ЖУРБОЮ РАДІСТЬ ОБНЯЛАСЬ...»
«В дитинстві ще... давно, давно колись...» 45
«З журбою радість обнялась...» 45
Айстри 45
Тіні 46
«І ви покинули... і ви пішли...» 47
Чари ночі 48
«Ой була на світі та удівонька...» 49
«Щоденно ворони летять...» 51
«Везли їх, зраних в борні з солдатами...» 52
«Стань, дівчино, стань!..» 53
«Не нам, не нам, осміяним, сміятись...» 54
Лебідь 55
«Серед поля попід небом жито жала...» 56
«Коли я вмер – забув, не знаю...» 57
«Ранок, в яблунях розквітлих...» 57
«В землі віки лежала мова...» 58

Грицько ЧУПРИНКА

«...АЖ ДО СМЕРТНОЇ КОСИ»

Дзеньки-бреньки. *Поетичний жарт* 61

Осіній дощ 61

Льодолом 62

Бенкет 62

Душа-пустка 63

Перемога 63

Хмарки 64

Годинник 65

Краса та істина 65

Рідний край 65

Володимир СВДІЗІНСЬКИЙ

«...ДЕ ХМАРИ СТАЛИ В БЕЗМІРІ ВОДИ»

«Весна. Розкрились небеса...» 69

«Як темно стало. Десь сонце скрилось...» 69

«Ми в ніч ввійшли. Зоря погасла нам...» 69

«В подум'ї був спервовіку...» 70

«Під голубою водою...» 70

«Мені снилось...» 71

«Сад не сад – одне деревце...» 71

«Як тихо тут: земля і сонце!..» 72

Зрада

I: «Їду-поїду на бистрім коні...» 72

Балади

II: «Коли над вільхами засвітиться...» 74

III: «Темними ріками...» 75

Mortalia

II: «Нема тебе на землі!..» 76

«Вибігає на море човен...» 77

Пам'яті З. С-ської

II: «Коли ти була зо мною, ладо моє...» 78

«Аби заснув, приходиш крадькома...» 79

«Такі ночі, так сяють дні...» 80

«Весь день у мене легкий морок...» 81

«В руці ледь-ледь колишеться удильно...» 81

«І час далекий, і земля далека...» 81

Сарай 82

«Коли весь двір пірнав у тінь...» 83

«Довіку б тут...» 84

Михайло ДРАЙ-ХМАРА

«...В КАМ'ЯНИМ, У КАМ'ЯНИМ МІШКУ»

«На горі розцвітає яблуна...» 87

«Ласкавий серпень. П'яне сонце...» 87

«Вона жива і нежива...» 87

«Зоріти ніч і бути з вами...» 88

«За водою зозуля кує...» 88

Круті 88

Лебеді 89

Переквітує квітень 89

Лист до Оксани 90

Друге народження 93

«І знов обвугленими сірниками...» 94

Дмитро ЗАГУА

«МИ ЛИШ КОТИМОСЬ КАМІННЯМ...»

«Наші Едеми...» 97

«Деь високо над землею...» 97

«Серце одчинене. Слухаю...» 98

«За непроглядною заслоною...» 98

Марія і Мара 99

«Білий мармур, ніж зі сталі...» 100

Деколи 100

«Згасає день за синіми лісами...» 100

Heimweh 101

Бабине літо 102

Різні мотиви 104

Микола ЗЕРОВ

«...ЦЯ ЗОЛОТОМ ЦВЯХОВАНА БЛАКИТЬ»

Лотофаги 107

Лестригони 107

Київ з лівого берега 108

«Все те – тріумф усталеного ладу...» 108

Елегія 109

Вергілій 109

Pro domo 110

Чистий четвер 110

«Верхами сосон шум іде розлогий...» 111

Finale 111

Karnos tes patridos 112

«Тут теплий Олексій іще іскриться зрана...» 112

Князь Ігор 113

Самоозначення 113

Двері у стіні 114

В степу 114

До альбома 115

Праосінь 115

«Мої серпневі дні і безголісні ночі!..» 115

Аргонавти 116

Юрій КЛЕН

«...ПРЕКРАСНИЙ ШЛЯХ ЯСНОЇ САМОТИ...»

Конкістадори 119

Кортес

1: «В казковий край, під пальми і агави...» 121

2: «Мабуть, не раз вони в дитячих снах...» 122

Коло життєве

1. Немовлятко 122

2. Хлопчик 123

3. Підліток 123

4. Юнак 124

5. Муж 124

6. Старість 125

7. Напередодні 125

Шляхами Одиссея 126

Енгармонійне 127

Сковорода 127

Терцини 128

В дорозі 130

Павло ТИЧИНА

«...ЛИШ СОНЯЧНІ КЛАРНЕТИ»

«Ви знаєте, як липа шелестить...» 133

«Коли в твої очі дивлюся...» 133

«Як не горю – я не живу...» 134

«Не Зевс, не Пан, не Голуб-Дух...» 134

«Закучерявилися хмари...» 134

«Гаї шумлять...» 135

«Арфами, арфами...» 136

«Не дивися так привітно...» 137

«О, панно Інно, панно Інно!..» 137

Енгармонійне

Туман 138

Сонце 138

Вітер 138

Дощ 139

Пастелі

I: «Пробіг зайчик...» 139

II: «Випив доброго вина...» 139

III: «Коливалося флейтами...» 139

IV: «Укрийте мене, укрийте...» 140

«По хліб шла дитина – трояндно!...» 140

«Одчиняйте двері...» 140

«А я у гай ходила...» 141

Хор лісових дзвіночків. *Уривок із поеми* 141

Зелена неділя 142

Плауг 142

«На майдані коло церкви...» 143

26-II (11-III). На день Шевченка

II: «Прийшли попи, диктатори (о сором!)...» 144

Пам'яті тридцяти 144

«Як упав же він з коня...» 145

«Листя...» 145

За всіх скажу... 146

Пляж 147

Павло ФІЛИПОВИЧ

«...ШАЛЕНИЙ ВІТЕР І КРИВАВІ ДНІ»

«Дивись, дивись: безмежні перелого...» 151

«Єдина воля володіє світом...» 151

«На поталу камінним кригам...» 151

«Заклинаю вітер і хмари...» 152

«Шануй гніздо старого чорногуза...» 153

Ніч 153

«Білявий день втомився і притих...» 154

«На стінах вечірня тінь...» 154

Володимир Мономах 155

«Нехай знаходить золоті піщини...» 156

«Скоро серпень надійде ясний...» 157

«Небо осінне, мов квітка, марніє...» 157

«Напівосінній дощ надвечір...» 158

Михайль СЕМЕНКО

«Я ПРО ТИХІ ТІНІ СПІВАЮ...»

Серце рветься... 161

Поет 161

Притиснутий 161

Я хочу 161

Бажання 162

Пастель 162

«Потяг пролинув. Її вже нема...» 162

Місто 162

Моє піднесення 163

Парикмахер 164

Інтерференція 164

Мила йде 165

Бабусині іменини 165

Сільський пейзаж 165

Решта

VII: «Понеділок...» 166

Жалібну сукню 166

Юрій ДАРАГАН

«ТО Я ТА ВІТЕР В ДИКІМ ПОЛІ...»

Запорожжю 169

Свати 169

«Шамотіння шамшаве, шипшина...» 169

Срібні сурми (I) 170

«Співає юний січовик...» 170

«То я та вітер в дикім полі...» 171

Бранка 171

Вечір 172

Чорне 172

«Дніпро, пунсовий захід, кручі...» 172

«Ожурові метелики – мережені крильця...» 173

«Сьогодні ранок – мов служба Божа...» 174

Містичне 174

Майк ЙОГАНСЕН

«НАД РІКАМИ ЖОВТНЕВИХ РЕВОЛЮЦІЙ...»

«І птиці летять...» 177

«Іще раз коли...» 177

«І хвилі в літеплі...» 177

«У дахів іржавім колоссю...» 177

- «Ви, що, не знаючи мети...» 178
Павза 178
«Дні мої, мої дивні діти...» 179
Трактовка баналі 179
«Як покину тебе, цигарко?...» 180
«Не падав сніг, а сонце стигло...» 180
«Ось іду по рейці і хитаюсь...» 181
«Степами має сива борода...» 181
Ясень 182
«Моє, моєньке миле, яснеє – мі...» 182
«Ах життя моє дороге...» 183
«За лінію лісів гнав гоном потяг-пес...» 183

Тодось ОСЬМАЧКА

«ПРОЗОРОГО СЕРЦЯ ВИСОКА ПОГОДА...»

- Колісниця 187
Лист 188
Станси 189
Незмінність 190
Самота 191
Дзвонар 192
Україна 193
Роза 193
Марево Есхілового орла 195
Митець 199

Максим РИЛЬСЬКИЙ

- «...Я МЕЛЬНИК В СТАРОМУ МЛИНІ...»
«На білу гречку впали роси...» 203
«Поле чорніє. Проходять хмари...» 203
«Яблука доспіли, яблука червоні!...» 203
«Мені снилось: я мельник в старому млині...» 204
«Вже червоніють помідори...» 204
«Спинилось літо на порозі...» 205
«У теплі дні збирання винограду...» 205
«Кропивка на ставку цвіте і пахне...» 206
«Осінь ходить, яблука золотить...» 206
«Запахла осінь в'ялим тютюном...» 206
«Я натомився од екзотики...» 207
«Епоху, де б душею відпочить...» 207
«Згадай, безумче! Світ – не тільки ти...» 208

«Сніг падав безшеслесно й рівно...» 208
 «Щодня в повітря наше заліта...» 208
 «Проса покошено. Спустило тихе поле...» 209
 «Ластівки літають, бо літається...» 209
 Війна червоної й білої троянди 209
 Шопен 210
 Свиснув Овлур за рікою... 211
 Черемшина після дощу 212
 Туга за молодістю 213
 Синові 214

Євген МАЛАНЮК

«... ЗАЛІЗНИХ ІМПЕРАТОР СТРОФ...»
 «Стилет чи стилос? – не збагнув. Двоєко...» 217
 Біографія
 1: «Завжди напружено, бо завжди – проти течій...» 217
 2: «Так вийшовши з глухого степу...» 217
 Сучасники
 П: «На межі двох епох, староруського золота повен...» 218
 Уривок з поеми («Внук кремезного чумака...») 219
 Псалми степу
 1: «Лежиш, скривавлена і скута...» 221
 2: «Ні, Ти – не мати! Шал коханки...» 221
 3: «Хижі птиці летять зі Сходу...» 222
 4: «Прости, прости за богохульні вірші...» 223
 Напис на книзі віршів 224
 Діва-Обида
 2: «Лежиш, розпусто, на розпутті...» 224
 Куліш 226
 Вечір 226
 Листопад 227
 Серпень 228
 Зустріч 229
 «Серпень, вересень вже непорушно стоять...» 230
 Ангел смерті I 230

Леонід МОСЕНДЗ

«...ПІД ЛЕЗОМ СМЕРТНОГО НОЖА!..»
 Мій шпиталь 233
 Криниця ніжності 233
 «Той сам закон на прямо-точних ліній...» 234

«Осіння ніч... Коротка, як і влітку...» 234

«Мені здається: це когорти...» 234

Нівелір 235

«Загук мотор у високості...» 236

«Що серед океану каравела?...» 236

Олег ОЛЬЖИЧ

«...І ПЕРЕХОДЯТЬ ВІЧНО РЕЧІ В РІЧІ»

«Приходили. Стрічали шану й страх...» 239

«Де шлях у жовті врізується стіни...» 239

Геологія 239

Археологія 240

Галли 240

Акваріум 241

Робітня 241

«Пройшли пурпурні фінікійські дні...» 242

«Був же вік золотий, свіжі, проткані сонцем діброви...» 242

Диліжанс 244

«Воно дощем спадає золотим...» 244

«Давнім трунком, терпкістю Каяли...» 244

Євген ПЛУЖНИК

«...ДИВЛЮСЬ І БАЧУ: ВСЕ НАВІКИ...»

«Був це хлопчик лагідний і тихий...» 247

«Одірвались від днів слова...» 247

«Попоїм, посплю... Щасливий ніби...» 247

«Долі моєї ціна...» 248

«Вже одспівали по дорогах гарби...» 248

«Передчуттям спокою і нудьги...» 248

«Чіткіші лінії, і фарби спокійніші...» 249

«Я знов на хуторі. Шовковий шум гаїв...» 249

«Сіра мжичка за вікнами. Ніч. Кімната...» 249

«Яка нудьга мережити рядки...» 250

«Напишеш, рвеш... І пишеш знову!...» 250

«Їх меншає – я знаю тільки двох...» 250

«Місто мале. На дзвіницю злізти...» 251

«Дівчинку здибав колись маленьку...» 251

«Річний пісок слідок ноги твоєї...» 252

«Туман стіною. Часом загуде...» 252

«Ніч...а човен – як срібний птах!...» 253

«Як все живе, течуть піски пустелі...» 253

- «Дві паралелі, два меридіани...» 253
 «Вікно в садок, тож пахощі зела...» 254
 «Що не збулось? І от пливуть літа...» 254
 «Що менше слів, то висловитись легше...» 254
 «День відшумів. Померкла вдалині...» 255
 «Суди мене судом своїм суворим...» 255
 «Гладкого Панчо (прошу вас, не Панча!)...» 255
 «Не чуючи, перебирала ти...» 255
 «Як він спустів, садок, де я колись...» 256
 «Місток замшілий і хисткий...» 256

Володимир СОСЮРА

- «ТАК НІХТО НЕ КОХАВ...»
 «Ластівки на сонці, ластівки на сонці...» 259
 Степ 259
 «Такий я ніжний, такий тривожний...» 260
 «Так ніхто не кохав. Через тисячі літ...» 260
 Марія 261
 «Білі акації будуть цвісти...» 262
 «Коли потяг у даль загуркоче...» 262
 Васильки 264
 «Любіть Україну, як сонце, любіть...» 264
 «Може, ми й не друзі...» 265

Дмитро ФАЛЬКІВСЬКИЙ

- «...ХАЙ ІНШИМ ЇХ НЕЗРІВНЯНІ ДІЛА...»
 «По кордону крок за кроком...» 269
 «Одна нога в стременах...» 269
 «На сажень викопали яму...» 270
 «Зійшлись обоє на багнетах...» 271
 «Десь за стіною вітер стеле...» 271
 «Сміється сонце в бороду огнисту...» 272
 «Дощ... Тане сніг, як смола...» 273
 «Комусь дано діла творить великі...» 273

Олекса СТЕФАНОВИЧ

- «...НАЙМОЛИТВЕННІШЕ ПРОШУ...»
 Плач Ярославни 277
 «Вогонь не гуде. Дим не валить...» 277
 «Хвилюють, ходять, шумлять жита...» 278
 «Вже місяць холодний такий...» 278
 «Забудилось ягнятко в степах...» 278

«Дивний образе таємний...» 279
«Шуми і шелести, шуми і шелести...» 279
«Просто. Не йти вправоруч...» 280
Коляда 280
В росах 281
«Можливо, лиш вона, та туга невсипуща...» 281
Перун 282
Над Христом 282
Зречення 283
Істина 284

Юрій ЛИПА

«...ЦЕ БОГ ПОВ'ЯЗАВ У ЛАНЦЮГ НАС...»
Виноградник 287
Жінка 287
Комілітонові Чорноморцеві 288
«Людська душа, як дерево гіллясте...» 288
Ланцюг ніжності 288
«Боже, Владарю душ, не дозволь нам...» 289
«Ти, серце, змучене коханням і журбою...» 289
«Будуччина – у Бога. В Тебе – тільки труд...» 290
«В степу, де миються ховрашки...» 290
«Од одного незчисленного...» 290
Зайди 291
І прийде час
ІІ: «Пребудь в мені! Все ближче ночі тінь...» 291
Призначення 292

Михайло ОРЕСТ

«...ПО ЧИСТИХ БРАТАХ, ПО ВЕЛЬМОЖНІЙ ЕЛІТІ...»
Вночі, прокинувшись 295
«О серце світів, о лагідне!..» 295
«День падає, як птах короткокрилий...» 295
Станси 295
Отчизні з вікна 296
«О привиди земні, ідіть, не мучте...» 296
Камінь 297
«Прибрався ліс в зелену митру...» 298
Тривання 298
«У книзі старовинній я знайшов...» 299
Магія слів 300

До Орфея 300
 Апіта еггас 300
 «Сумбурний критику, кутастих жерче ліній...» 301
 «То доля, в вироках безжалісна, жадала...» 301
 «Поблід звичайний день, його похилі плечі...» 302
 Гроза 302
 «Бачу голе і пустельне поле...» 303
 «Вгорнулись парки і сади...» 303
 «Ніч во́гка за вікном. І шелести дощу...» 304

Василь ЧУМАК

«...ГОВОРИТИ ПРО ЗЕЛЕНЕ,
 БЕЗКОРДОННЕ-БЕЗКОРДОННЕ...»
 «Несли твою труну. Тремтіли грона-бризки...» 307
 «Цвітом яблунь засніжена стежка...» 307
 Травень 307
 Обніжок 308
 Березневий каламут 308
 «Сьогодні ходив на могилу матусі...» 308
 «Вимережить пісню – голубині крила...» 309
 «Ряд хаток: пошарпані, обдерті...» 309
 Червоний заспів
 I: «Ріємо – ріємо – ріємо...» 310

Микола БАЖАН

«...І СЯЯВ БІЛИЙ ХРАМ...»
 Гетто в Умані 313
 Будівлі
 I. Собор 316
 Гофманова ніч 317
 Пам'яті друга
 II: «Ти сів схопившись. Де годинник? Північ...» 322
 «Пильніше й глибше вдуматися в себе...» 322
 Перший сніг 324
 «На луг лягло благословіння снігу...» 325
 Тишина 325
 Шипшини білий цвіт 326
 Одужання 327
 Нічні концерти
 VIII. Сьома симфонія Шостаковича. *Фрагмент* 328
 Подзвін конвалії 331

Святослав ГОРДИНСЬКИЙ

«...САМ НЕЩАДНИЙ СВІЙ СУДДЯ...»

«Дні і роки ринуть невгомно...» 335

Доля 336

Моє місто. *Фрагмент* 336

Бодлер 337

Крик

І: «У просторах крик тривожний мій...» 337

ІІ: «Так, уста заціплюючи, вір...» 338

Знак грифа 338

З румовищ і вогню 339

Царгород 340

Апокаліптичне 340

Люксембурзький парк 341

Канів 341

Христос 342

Листопад 342

Полтава 343

«Сліди старого покриває ржа...» 343

Над рікою 344

Невгамовність 345

Василь МИСИК

«...ЯК ЗА ЧАСІВ ГЕСІОДА»

«Простягся степ у віддалі відкриті...» 349

«Ще теплі роси, ще в полях просторих...» 349

Возовиця 350

Лука 350

Річка 351

Шлях 351

Спека 353

Юність 353

Крихта 353

Художник 354

Сусід 354

Рудаки 356

Сучасність 356

Мати осінь 356

Чорнотроп 358

Крапля 359

Хайям 359

Василь БАРКА

«...ОН ЯКИЙ МІЙ РАЙ, ІСАІЄ!»

Рай 363

Голубиний міст 363

Сад 364

Одцвітана галузка над стежкою 365

Ріка 366

Апостоли 366

Крилом Дунай 369

Океан 370

Замовляння. *Фрагменти з поеми «Сонце»*

189: «...не вскочать ящірки на небо: крові...» 373

190: «...де океан дівочу косу змочить...» 373

Олекса ВЛИЗЬКО

«...ЛЮБОВІ І ВОГНЮ!!!»

За всіх скажу

І: «З високих веж ми дивимось на світ...» 377

Дев'ята симфонія. *Монолог* 377

Сарказми 378

Аероплан 379

Настрої-дисонанси

І: «Сьогодні сонце, тепле і просте...» 379

Іронічна увертюра 380

Туман 381

Сарказм 382

Інтродукція 383

Гесіод 384

Балада про контрабанду 385

Богдан-Ігор АНТОНІЧ

«...ЗВІРЯ СУМНЕ І КУЧЕРЯВЕ...»

Вітражі й пейзажі

І. Осінь 389

Автопортрет 389

Три перстені 390

Елегія про співучі двері 390

Елегія про ключі від кохання

І: «Зелений лист, крилатий ключ...» 395

Весілля 396

До моєї пісні 397

Ранній вітер 397
На шляху 397
Назустріч 398
Князь 398
Клени 398
Село 399
Різдво 399
Коляда 399
Зелена Євангелія 400
Фіялки 400
Пісня про незнищенність матерії 400
Диво 401
До істот з зеленої зорі 401
Ярмарок 402
Захід 402
Червона китайка 402
Яворова повість. *Мала балада* 403
Зима 403
Весна 403
Вишні 404
Вітер століть 404

Вадим ЛЕСИЧ

«...МОЄЇ ОСЕНИ ІКОНОСТАС»

В жовтні 407
Тлінь 407
«Впливає місяць, наче яхт...» 408
«В колонаду холодних будівль...» 408
«Вже парк осінніє. Ось листя тихий шелест...» 409
Мандрівнича пісня 409
До трактату про поезію 410
Пергамен пам'яті 412
Безлюддя 412
«Спалахи, сполохи, полум'я...» 413
Христос пропавших 413
Епітафія на піску 414
Кінець літа 414
Катарсис війни 415

Андрій МАЛИШКО

«...НЕПРОДАЖНЕ СІРЕ МОЄ ГУСЯ...»

Прощання 419

- «Чимало я знав історій...» 419
 «Я сорочку знайду вишиванку...» 420
 «Ти мене накличешся ночами...» 421
 Пісня про рушник 421
 «Ми підемо, де трави похилі...» 422
 Вчителька. *Пісня* 422
 «І коли цілували каміння й сушу...» 423
 «Черлений день, мов кутий у зброярні...» 423
 поезія 424
 Сіре гуся 424
 Соняшник 425
 «Стікає стиглий жар круглястих горобин...» 425
 «Чому, сказати, й сам не знаю...» 426

Остап ТАРНАВСЬКИЙ

- «...НАЧЕ МУЗИКА, ЩО БЕЗ ШЛЯХІВ, БЕЗ МЕЖ»
 Мандрівка 429
 Вічне 429
 Батьківщина 430
 Берег землі і моря 430
 Розцвітання 432
 Інше дитинство 433
 Вікно 433
 Місто 434
 Поетичні поривання 434
 Термінал 435
 Поет-мистець 435
 Баляда про вічну варту 436

Олекса ВЕРЕТЕНЧЕНКО

- «...ДЕ Я ЛЕЖУ ОБЛИЧЧЯМ ДОГОРИ»
 Джордано Бруно 439
 Собака 439
 Поета строфи 439
 Ноктюрен 440
 Мати 440
 Судний день 440
 «Прокотились відляски розламу...» 442
 «Від галактики до галактики...» 442
 «Дні і ночі шумів океан...» 442
 «Увійшов, обійняв дружину...» 443

Пісня про капітана 443

Ліс 444

Олег ЗУЄВСЬКИЙ

«...САМОТА В СВОЇЙ ВЕЧІРНІЙ УНІФОРМІ»

«Я входжу в храм, де не стихають гимни...» 447

«В глухій краю, де камінь білий...» 448

«Зняв я ваші голови...» 448

Дорога 449

Перед фавном 449

Юдіт 450

«На мокрім на мертвім камені...» 450

Місто 451

Вечірня втрата 451

Відхід первістків 452

З легкого триптиха 452

Сонет («Безмежні випливи в надземній цілі...») 453

Іграшка 453

Місто 454

Зачароване море 454

Помилки мімоїда 455

До невідомої 455

Трикутник Павля Клеє 456

Богдан БОЙЧУК

«...І ХТО ТИ, ГОСПОДИ, І ДЕ ТИ?»

Дві пісні

I: «Я бачу все...» 459

II: «присіла...» 459

Монолог 460

Одинока 460

Майже колискова 460

Процесія 461

Подорож з учителем. *Фрагмент поеми*

II, 31: «Бо пам'ять – це криниця споминів...» 461

Осінь 462

Думки про дощ 462

Монахія 462

Фото з синами 463

Мої стежки пересохли спрагою 463

Сліпі бандуристи 463

Дмитро ПАВЛИЧКО

«...ЧЕРВОНЕ – ТО ЛЮБОВ, А ЧОРНЕ – ТО ЖУРБА»

«Коли ми йшли удвох з тобою...» 467

«Коли помер кривавий Торквемада...» 467

«Якби я втратив очі, Україно...» 468

Львівський дощ 468

Лелеченьки 469

«Дзвенить у зорях небо чисте...» 469

Два кольори 470

«Різдво. На столі кутя...» 471

Жаль 472

«Над нашим світом і під нашим світом...» 472

Зима 473

Застольна пісня 473

Явір і яворина 474

«Моя любове, ти як Бог...» 474

«Ми вийдем з тобою на листя опале...» 475

«– Ми будем просто як товариші...» 475

«Моя любов – усохла деревина...» 475

Смереки 476

У Косові на Івана 477

Юрій ТАРНАВСЬКИЙ

«... ПІД ГОЛЛІВУДСЬКІ СПІВИ ЯНГОЛІВ»

Самота 481

Любов 481

Без Еспанії

Призда VI 482

Тиша III 483

Фіялки 483

Анкети

Анкета III 484

Старість 486

Вівісекції 486

Безсонниця 486

Радіоактивний Київ II 487

Думки про мою смерть 488

Володимир ЛУЧУК

«...ЗЕРНЯ, ПОНЕСЕНЕ ЗА БУГ...»

Сонце 495

«Було усе: вербові тіні...» 495

Ідоли падуть. *Легенда* 496
Старий мотив 496
Родовід 497
Розп'яття 497
«Зоре, в долоні впади!...» 498
Фреска-видиво 498
Сніг. *Ліричне інтермеццо* 498
З уламків амфор 502
Згадка 503
Жива вода. *Балада* 504

Борис ОЛІЙНИК

«Я ВЖЕ НІКОЛИ ТУДИ НЕ ВЕРНУСЬ...»
«Я до тебе йшов крізь далі, через роки...» 507
«Мати сяяла сон...» 508
«Був чоловік... І – нема...» 509
Пісня про матір 510
«Це мою хату вже замітає холодний вітер...» 511
Парубоцька балада 511
«За рікою тільки вишні...» 513
Сиве сонце моє
IX: «Мамо, вечір догоря...» 514
Не повернусь... 515
Самота 516

Богдан РУБЧАК

«...ЩОБ СТАТИ СВІТОМ У ТОНЕНЬКИМ ТОМІ»
Сам сон 519
Промниста зрада 519
Зрада ангела 520
Осінній Вергер 520
Неспокійний сон 521
Малий поет 521
Моя Ігака 522
Мала легенда 522
Друге перетворення 523
Коваль 524
Нарциз 524
Драматургія 525
«У зосередженні безмірних літ...» 525
«Великий кусень сонця відламався...» 525
До Гамлета 526

Василь СИМОНЕНКО

«ТИ ЗНАЄШ, ЩО ТИ – ЛЮДИНА...»

«Задивляюсь у твої зіниці...» 529

Лебеді материнства 530

«Світ який – мереживо казкове!..» 531

«Ти знаєш, що ти – людина...» 531

Україні 532

«Там, у степу, схрестилися дороги...» 532

«Де зараз ви, кати мого народу?..» 533

«Люди – прекрасні...» 533

Суд 534

Дмитро ЧЕРЕДНИЧЕНКО

«...НА ТАТАР-ЗІЛЛІ – НА ЛЕЗІ...»

«Вийшов день...» 537

«На лезі татар-зілля...» 537

«Ти живеш на вершині писанки...» 537

«Бір молодий...» 538

«виспівали свій талан...» 538

«піти далеко...» 539

Береги 539

Човен, намальований на піску 540

«І прийде час...» 540

«синій смуток і синій жаль...» 541

Вербичка 542

«Вовк під горою...» 543

«Листок тополі...» 543

«Задрімав очерет...» 543

Микола ВІНГРАНОВСЬКИЙ

«...ЯК ПЕРЕД БОГОМ КАЖУ ТОБІ...»

Ворон 547

«За гай ступило сонце, і пішло...» 547

«Ти плачеш. Плач. Сльозам немає влади...» 548

Її ім'я 548

«За літом літо, літо літо лове...» 550

«Сестри білять яблуні в саду...» 550

«Минулося. І вже не треба...» 551

Перша колицьова 551

«Цю жінку я люблю. Така моя печаль...» 552

Літній ранок 552

«Коли моя рука, то тиха, то лукава...» 553

«Ходить ніч твоя, ходить ніч моя...» 553

«У синьому небі я висіяв ліс...» 554

Остання сповідь Северина Наливайка 1596 року

за Лубнами на Солониці 554

«Не починайся. Ні з очей...» 555

«Не руш мене. Я сам самую...» 556

«Вас так ніхто не любить. Я один...» 556

«Позахолодало на ріллю...» 557

«Що сама тоненька, як бриндуша...» 557

«Вночі, середночі хтось тихо...» 558

«Країно чорних брів й важких повільних губ...» 560

Іван ДРАЧ

«...ЩОБ СТАТИ НАВІКИ СОНЯШНИКОМ»

Балада про соняшник 563

Дві сестри 563

Крила. *Новорічна балада* 564

Лебединий етюд 566

Протуберанці серця 566

Жартівлива балада про випрані штани 567

Балада-пісня 568

«Пропало, пройшло, пролетіло...» 568

Таємниця 569

Самотня ластівка 570

Косар і вдова 571

Мачинка 571

«Колись...» 572

Виклик 572

Час, Господи... 573

«Вірші не потрібні нікому...» 574

Володимир БАЗИЛЕВСЬКИЙ

«...БІБЛІЙНИЙ ЧАС. І Я – В БІБЛІЙНІМ ЧАСІ»

«Ось і нема високосного літа...» 577

Мандрівні дяки 577

«– Ти книгу трави не читай...» 578

«Питаєш, устрявши в розмову...» 578

Чумацька сіль зими 579

«Розплющиш очі – зупинися, мить...» 579

«Дивна річ: нічого не змінилось...» 580

- «Ті голодні баци...» 581
 «Кульбаби наливний жовток...» 581
 «Це ти, дорого, знаєш, тільки ти...» 581
 «Мороз вже збився з ніг нарешті...» 582
 «Після відлиги сад, що на узгірку...» 582
 «Ті запахи й барви, та свіжість і звуки...» 582
 «Цей хміль, що б'є незрозуміло звідки...» 583
 «Манило світлом. Лякало змроком...» 584
 «Поезія – така чудна структура...» 584
 «Ще відчай молодий, ще горе молоде...» 584
 «Переморгнулись два листочки...» 585
 «Ще темний ліс життя шумить довкола...» 585
 «Не перейти убрід води...» 586
 Пил 586
 Читання попелу 587
 «Старість – це повернення до того...» 589
 «Птахи, схоплені котами...» 560

Василь СТУС

- «...ТАМ – УКРАЇНА. ЗА МЕЖЕЮ. ТАМ»
 «Мені здається – я живу завжди...» 593
 «Мені здається, що живу не я...» 593
 «Ярій, душе. Ярій, а не ридай...» 594
 «Цей біль – як алкоголь агоній...» 594
 «У цьому полі, синьому, як льон...» 595
 «Один лиш час і має совість...» 595
 «Зазираю в завтра – тьма і тьмуца...» 596
 «Блажен, хто тратити уміє...» 596
 «Господи, гніву пречистого...» 597
 «Геть спогади – сперд очей...» 597
 «Гойдається вечора зламана віть...» 598
 «Сосна із ночі випливає, як щогла...» 599
 «Посоловів од співу сад...» 599
 «Верни до мене, пам'яте моя!..» 600
 «Неначе стріли, випущені в безліт...» 600
 «Замерехтіло межі двох світів...» 601
 «Наснилося, з розлуки наверхлося...» 602
 «Ми вже твої коханці, смерте...» 602
 «Горить сосна – однизу догори...» 603
 «Уже Софія відструменіла...» 604

Ігор КАЛИНЕЦЬ

«...В ОТЕЦЬКИМ НЕБІ ЗОЛОТИМ»

Інтермедія «Калиновий герб»

«заячий...» 607

«розп'ята церква...» 608

«се будякові...» 608

«з діадемою...» 609

«як мамай...» 610

«добродію...» 610

«люба...» 612

«панно...» 613

«чи не останній...» 614

«О кришталева синя сутінь...» 614

Пісенька для пташки

3: «понад літо попід осінь...» 615

6: «калинцює моя пташка...» 615

7: «натомила пташка крила...» 616

Дивосвіт, або ж Перша книжечка для Дзвінки

1: Стежечка 616

2. Вігер 617

6. Дощик 618

9. Метелик 618

12. Туман 619

20. Зірка 620

Квіти. Птахи. Ми

1: «Пасуться горобці у спориші...» 620

2: «Відмерли стебла, й ми усі...» 621

3: «Я знов молюся до пера...» 621

4: «Я був людиною, людиною...» 622

5: «Що покохали – понехали...» 622

6: «Черлене пригасає золото...» 623

7: «Невже є квіт, що зветься верес...» 623

8: «На завтра сніг. Чекай назавтра снігу...» 624

Посвідчення 625

Тарас МЕЛЬНИЧУК

«... НАЧЕ В СВІТІ Є ДВІ УКРАЇНИ...»

«чий це човни...» 629

«на мені...» 629

«Косив. Отак ось! Від плеча...» 630

- «я князь роси...» 630
 «а там...» 631
 «вчуся в таборі...» 631
 «сутеніє вечір мій вогнем...» 631
 «живу син риби...» 632
 «що із того...» 633
 «і шерсть і гавкіт на тлі неба...» 633
 «це – перевозданне...» 633
 «Хто вкрав мій сад...» 634
 «Розлетілись ми, неначе пір'я...» 634
 «Поплив... Куди ж його занéсло...» 634
 «дрімає всесвіт на травині...» 635
 «при лихій годині...» 635
 XX вік
 I: «чоловік просить води...» 635
 II: «Немає серця – лиш осердя...» 636
 «Яблуня народила...» 637

Павло МОВЧАН

- «... КРАПЛІ КРОВІ В БАГАТІЙ ОЗДОБІ...»
 «Настане хвиля переселень...» 641
 Снігопад 641
 «Зелений луг, веселий пух...» 642
 «Самітне волоконце пропливало...» 643
 Вода 643
 «В день молодого сонця, коли в росі трава...» 644
 «В гіпс відлилося, захололо...» 644
 «Прорізався промінь і даль розпечатав...» 645
 «Розшарпані, давильні, повстяні...» 645
 «Життя будується у плоті...» 646
 Безмежжя 647
 «Віддзеркаливсь в снігах і розмивсь...» 647
 Дві росяні краплі 648
 «До сивих брів обдмуханий морозом...» 649
 Скарби 649
 Вітряний вечір 650

Борис НЕЧЕРДА

- «...НЕХРЕЩЕНИЙ КУЩ ЧОРТОПОЛОХУ»
 «Літає риба в саду...» 653
 Дівча з того берега 654

Снігурі 655

Клепсида 656

«...Ніяк, аніяк, а хоч криком ізжурись...» 657

«Сходило сонце. І думка...» 658

«Урешті-решт, усе переболить...» 659

Фольклор 659

Поле надосінне 660

«Відгоготіли відлинули й геть одплакали...» 662

Микола ВОРОБІЙОВ

«...ТО БІЛЕ СПИТЬ, ТО СИНЕ ПЛАЧЕ...»

Пригадай на дорогу мені 665

Настрій дощового дня 666

Сяйво про Данила 666

Слово до життя. I 667

«В пурпурі заходу...» 668

Слово до життя. II 668

Звір 669

Пісок 669

З незрівнянної височини 670

Садки передзимові 670

Повінь 674

«Старезних верб сороковіття...» 675

Суниці 675

«Ви тумани...» 675

Сіть 676

Найбільші моря 676

Роман ЛУБКІВСЬКИЙ

«ТЯГНЕТЬСЯ ПРЕДВІЧНЕ ПОЛЮВАННЯ...»

«...Прийди до мене ласкавим іменем...» 679

Полювання 679

Мить перельоту 680

Таїна 682

«Моя стежина біла – у сніги...» 682

«Чистою-чистою, білою-білою...» 683

Месія 683

Іграшки з дитинства 684

Стрітєння 684

«Ходять рибки під льодом на дні...» 685

«І все це музика, і музика, і музика...» 685

Леонід ТАЛАЛАЙ

«...ПІВСОНЦЯ ЗОЛОТОГО В ЗОЛОТІЙ ВОДІ»

«І сміху, і смутку доволі...» 689

Просівання 689

І не оглянутись не можна 689

Джміль 690

Сонце над водою 690

Поминальний хліб 691

Фарби осінні 692

Туман під місяцем у полі 692

Дитина в церкві 693

Крилом по землі 694

Ненасить 698

Свято, яке не збулось на землі 698

«Господи, які там сподівання!..» 699

«Що то шумить, що то дзвенить...» 699

Річка 700

«Пізня осінь пахне димом...» 701

«Притишено плине осінній Дінець...» 702

«Хліб насущний доідаю...» 703

«Рідіють багряні тіні...» 703

Станіслав ВИШЕНСЬКИЙ

«...АЛЕ В ІКОНІ МЕШКАЄ ЗАЙМЕННИК»

«...Вщерть білих зим – пожовк літопис...» 707

«Червоні яблука в саду...» 707

Вбитий, що лишився без рани 707

«Одіссей, полюби Улісса...» 708

«Матерія, й годинники-кравці...» 709

Притча про вершника 709

«Насиджене місце...» 710

Яничари

I: «Вони не свідчать – свідки головні...» 711

II: «За власною подобою я зміг...» 711

III: «У гончарному колі – у рухові по колу збігів...» 712

Силуети шурів

1. Велич броду невміння 712

4. Рейси 713

7. Монтаж імпульсів 714

8. Пустеля черги 715

14. Запаси пам'яті 716

21. Предтечі 717

Володимир ЗАТУЛИВИТЕР

«... ЯКИХ ВАМ ЩЕ ЗІРОК? ЯКОЇ ДІДЬКОВОЇ МАМИ?»

Живопис 721

Подорожник 721

Шевченкова рудня 721

Трахтемирів 722

«Маю за душею сіру нишку правди...» 724

Степовий ходимець 724

«Що каються, як прощення не буде!..» 725

«Сирі дуби мруть ничма на Сирці...» 725

«Душа із часом врешті замиралась...» 726

«Полтавщина розсіла хутірці...» 726

Білим олівцем 727

Фронтовик розказує 727

Сьоме сито 728

Кравчина 728

«НИШКОМ ПОХОТІЛОСЬ, одмоглося тихо...» 729

Із Книги Царів 729

«Пустити очі попаски. Піти...» 730

«ПАПІР. Простий стиримий олівець...» 730

«Душа пручалась. Відбивались очі...» 731

«Тиходощ...» 731

«...ЯК МІДНИЙ ФЛОТ, гримить, гуде потужний бір...» 732

Василь ГОЛОБОРОДЬКО

«...І ШЕБЕТАЛИ КРИВАВІ СОЛОВ'І...»

Голова 735

Іноді думки невеселі огорнуть 735

Стара хата 736

Криваві солов'ї 737

«насіння трав ненавидіти...» 739

Сніг уранці 739

Тиждень 740

«Доню, коли ти візьмешся...» 740

Молитва про нездійсненне 740

Шукачі могил 741

Напучування 742

Леонід КИСЕЛЬОВ

«РАНО ЩЕ, РАНО...»

Дударик 745

«Рано ще, рано...» 745

«На терасах дерев тільки вітер, вітер, вітер...» 746

Катерина 746

«Стати б хоч на менти лічені...» 747

З листа Джонатана Яреми Свіфта 748

«Згадаєш їжачка, що я приніс...» 748

«Тільки двічі живемо...» 749

«І мати молода, і сонце юне...» 749

«Шкода Москви. Вже наче відійшов...» 750

«Земля така гаряча...» 750

«Не дайте, щоб заснула край коня...» 751

Осінь 751

«Я ніхто для тебе, як Улліс...» 752

Віктор КОРДУН

«ШЛЯХАМИ ПОПЕЛУ...»

Земля натхненна 755

Раптова осінь 758

Гості в слідах 759

Ми спокійно куримо 760

Одкровення світла 760

Український вертеп 764

Бджола Магдалена 766

Полишити все 766

Тиша 767

Ліси шумлять 767

«овідій на овиді майже невидимий...» 768

За дальнім лісом 769

Псалом, з якого немає виходу 769

Мойсей ФІШБЕЙН

«КОЛИ МИ НЕВМИРУЩИМИ БУЛИ...»

«...І вже уста судомою звело...» 773

«Я вбитий був шістнадцятого року...» 773

«Я дивні снива часом пам'ятаю...» 774

«Поміж ровів, каналів і канав...» 774

Кол Нідрей 775

Крим. Літо 775

«Хвильку прохолоди й супокою...» 776

«...з обличчя витирати піт...» 776

Сниво 777

Зречення митця 777

«Коли ми невмирущими були...» 778

«Я ще благаю сторожу високу...» 778

«Юга колыхлива довкола вола...» 778

Музикант. 1942 779

Музикант. 1943 779

1954 780

«...і щастя це – хвилини півтори...» 780

«Господи, порожньо в нашій господі...» 781

«– ...які то руїни? – ...напевно, не дальні...» 781

«... пошепки: «Димовища, сірчані...» 781

«У цій весні, навальній та зухвалій...» 782

«Чи приверзеться, чи то примикититься...» 782

Exodus 782

«...а тоді примарились лілеї...» 783

Мінімум 783

«Ми житимемо там, де ми жили...» 784

Михайло ГРИГОРІВ

«...ТЕЧУТЬ НЕЗГЛИБНІ ВОДИ...»

«ми довго ткали...» 787

«в розколинах лісів...» 788

«з пустелі...» 788

«і сніг...» 788

Абетка, або Довгий вірш обкореної води

0: «як відкриття нотних зшитків...» 789

1: «початок моєї мови – то дощ...» 790

2: «дощі мене цілого покривають...» 791

3: «висота висока...» 792

4: «крок...» 793

«такі мовчання...» 797

«про огорожі...» 797

Історія пасік 797

У товщах гравюру 797

«сказати...» 798

Над річкою увечері 798

Ярослав ПАВУЛЯК

«...КОГОСЬ ЗАВЖДИ НЕМА»

«Когось нема, когось бракує зараз...» 801

- «З чужини до отчого порога...» 801
 Ябками вишитий стіл 802
 «Дуже маленьку...» 802
 «Пам'ятаєш тоді, на Старий Новий рік...» 803
 «Мені в дитинстві з дерева крутого...» 804
 «Ще тоді, в давнину...» 804
 «Я сам собі приснився навесні...» 805
 «Догадалося сонце зійти...» 805
 «Зів'яла сорочка на грудях...» 806
 «А серед кузні дерево лежить...» 806
 Небесна вода на веслі 807
 «Я живу від весни – до весла...» 807
 «Ми не голодні анітрохи...» 808

Олег ЛИШЕГА

- «...ПОКИ НЕ ПІЗНО – БИЙСЯ ГОЛОВОЮ ОБ ЛІД!»
 Пісня 2: «Це містечко вночі по мені...» 811
 Пісня 7: «Усе розкидано...» 811
 Пісня 43: «Все видно, рукою доторкнешся – а ніби ніч...» 812
 Пісня 55: «Спи, моя люба, усе засинає...» 812
 Пісня 212: «Так багато суперзірок, порослих очеретом...» 813
 Пісня 352: «Коли вам так забаглось погрітись...» 813
 Пісня 551: «Поки не пізно – бийся головою об лід!..» 814
 Пісня 882: «*Перший*: Справжній тобі гербарій...» 814
 Кінь 815
 Ведмідь 818
 Лис 818

Григорій ЧУБАЙ

- «...І САД БАГРЯНИМ МАРЕВОМ СТАЄ...»
 «Шляхи до пізнання себе важкі...» 825
 Балада про любов з першого погляду 825
 «Коли до губ твоїх лишається півподиху...» 826
 «І знов нестерпно тихо настає...» 826
 Рушник 827
 Безсоння 827
 Сьогодні 827
 Вдосвіта 827
 «Останній грім давно скотився з даху...» 828
 «Моя задихана коридо...» 829
 Вертеп. *Фрагменти* 830

Пастухи 833

Великдень 834

«ти бачиш нині слід коня...» 834

Анатолій КИЧИНСЬКИЙ

«...У ПРОТИЛЕЖНОМУ НАПРЯМКУ
ВІД ОБІТОВАНИХ ВОД»

Жива і скошена тече в мені трава 837

«...І все це в повітрі, густім, як бурштин...» 837

Пересохла річище 838

Дим 839

Наприкінці літа наприкінці літнього дня 840

Пошитий у дурні 841

Ворота 843

За течією 844

«З якої такої причини...» 845

Мисливець 846

«За стонадцять земель від столиці...» 847

«Темним кроком конокрада...» 848

«Вогонь, танцюючи, перескакує...» 848

Холод тієї зими 849

«Лежимо на дні трави...» 850

«гола-голісінька...» 850

«І світлий шлях, і темний манівець...» 851

Пустеля

2. Спрага 852

3. Міраж 852

Застільна балада 853

Григорій ФАЛЬКОВИЧ

«ЛЕКСИКА ЛІСУ І ПОЛЯ...»

«Не бачу надміру в цвітінні...» 857

«Спокусою чи заповітом...» 857

«Порожніє душа, мій осінній гайок...» 858

«Звитягу коси колисали...» 858

«Півнеба за моїм вікном...» 859

«Небуття-летаргія-непам'ять...» 859

«Це так було прекрасно, так давно...» 860

«Оздоблений містами та людьми...» 860

«Не вірилось у вищу милість...» 861

«Де той різьбяр, що вирізьбив листочки?..» 862

«Лексика лісу і поля...» 862

Юрій БУРЯК

«... СУМІШІ БАРВ ПІЗНЬОГО КАРАВАДЖО»

Весняний оркестр

1. Клавір *865*2. Скрипки *865*Дикий виноград *866*«Вже проступила крізь кору смола...» *867*

Вокзали

Око

1: «Летять метелики мої в золотостроях...» *868*2: «Грім колій зависав густіш за аміак...» *869*Архілох *870*Німеччина. 1990 *870*Парадиз *873*

Листи до Вальгія

Лист I: «Мій Вальгію, Горацій твій...» *874*Лист II: «Мій Вальгію, подякують, що ти...» *875*Лист III: «Мій Вальгію. Ніколи я й по-...» *875*Лист IV: «Мій Вальгію, понтійські сосни нашої дер-...» *876*Лист V: «Мій Вальгію, я щойно повернувся з Апулії...» *877*Лист VI: «Мій Вальгію, тобі вітання...» *877*Лист VII: «Мій Вальгію, якби у Трисме-...» *878*Лист VIII: «Мій Вальгію, вітаю в день...» *879*Піщані кар'єри *880*Вбиті озера *881*Кладка над океаном *882***Степан САПЕЛЯК**

«ЧЕРВОНІ ПЛАЩАНИЦІ ЛИСТОПАДУ...»

Арештантське *887*По колу *887*Тренос малий в нечутнім голосінні *888*Реквієм серцю *889*П'ята печать *890*

Три елегії у метаморфозах

I. метаморфоза нудьги *892*II. елегійна метаморфоза *893*III. метаморфоза смерті *893*Мазепа. *Туга пам'яті*I: «Світ відлунав. В рубцях гноївся степ...» *894*II: «Ганьбо. Ганьбо. Вже губи в німоті...» *895*

Осінній романс 895

Ноктюрн №1 896

Дмитро КРЕМІНЬ

«...І ЦЕ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ З ІНТЕРНЕТОМ...»

Високі дерева 899

Елегія троянського вина 900

«Ми з моря поверталися. І тіло...» 902

Ромашка тисячоліття 903

«Двадцять років тому...» 905

«...і дивиться, неначе з-під землі...» 906

«Через тридцять, через сорок, через...» 907

Прощання з морем 907

«Латинських літер мідні голоси...» 908

«Ріка років закута в береги...» 909

Дощ на морі 909

Еней 910

Володимир КАШКА

«...І МУЗИКА, І НЕБО, І ЗЕМЛЯ»

Чоловік у спортивнім костюмі 913

Баба Оришка 913

«Там у лісі дерева я шукав...» 914

«Впродовж дев'яноста років...» 914

«Осінній день коня рябого...» 915

Поганська ніч 915

«Отже, я знаю, що ми поremo...» 916

Гіпотеза 916

«Слово принишло бджолою на квітці...» 917

«...білка в колесі...» 917

Бо доля 918

«Позавчора зацвів на вікні амариліс...» 919

«На смітниках янголи розгублені...» 919

Палять листя 920

«На мапах вже нема названих країв...» 920

«Зросло з ґрунтів, постало з вод...» 921

«Далека музика уже не кличе...» 922

Тарас ФЕДЮК

«ЗИМА НЕ СКІНЧИТЬСЯ УЖЕ НІКОЛИ...»

Від'їзд. Парк Шевченка 925

- «Цвіте картопля синім і таким...» 925
 «Час наступає. Весела пора...» 926
 «Ми жили в Києві тоді...» 927
 «Вийду на площу або на іншу, вип'ю за злуку...» 928
 «О, цей по дорозі ще й чорним по-чорному жук...» 929
 Варіація 930
 «Над мою нору торішню...» 931
 «Купити клітку, щоб потім птицю туди купити...» 932
 «ось і пташка прилетіла – сніг на голові біліє...» 933
 пам'яті 934
 «а все одно ми будемо завжди...» 934
 «...тут нічого не буде навіть коли умреш...» 935
 «зима не скінчиться уже ніколи...» 936
 «Із натовпу повернення нема...» 936
 «вийде вночі на кухню...» 937
 «я прокинувся від головного а отже тупого болю...» 938
 «ось весна, що робити з нею?..» 939
 «і ніде мені немає дому...» 939
 «Ти колись прочитаєш це...» 940
 «вина тонкі наліті...» 940
 «ніби два крила на щоки...» 940

Василь ГЕРАСИМ'ЮК

- «...3 ХОЛОДНИХ КОСМАЦЬКИХ ОТАВ...»
 «Я прокинувся в серпні з холодних космацьких отав...» 945
 Осінні пси Карпат 945
 «Багато небесної сходить краси...» 946
 «Ми на камінь поклали мечі...» 947
 Нічні дзвони Володимирського 947
 Чоловічий танець 949
 Ранкова пастораль 949
 «Жовта нитка буде. Нитка жовта...» 951
 «Я вижив тут, і я тобі віддам...» 952
 «– Що таке, мамо, Космач?..» 952
 «Вирвалася з ночі коляда!..» 952
 Маріє... 953
 Коса 954
 «Кроки на смерековім помості...» 957
 Сонет («– Мій ангел – вогонь, – прошепочу услід...») 959
 Мешканець: Сонет 959

«Над нами інший лік епох...» 960
«Ти нарешті збагнув: ти – один...» 961
Попелиста осіння смерека
І: «Ти мені сказала, що три дні...» 961
«...І заклинання мольфарів...» 962
«Поезіє, порятувала...» 963
Фінальна імпровізація 963

Павло ГІРНИК

«...ДЕ ТІСНО НЕ ТІЛЬКИ МЕТЕЛИКАМ, А Й НЕБЕСАМ»
«Перецвіли квасоля й гарбузи...» 967
«І тихо. І майже село...» 967
«Так тихо світиться зима...» 967
«...прийти додому...» 968
«Пересіялася дорога...» 968
«Повертається осінь, і ніч повертається в ніч...» 969
«Говори. Говори хоч самому собі...» 969
«Село. Городи понад лісом...» 970
«Добрий вечір, господарю, добрий вечір...» 970
«Посміхнися, брате мій. Світає...» 971
«Маленьке місто. Вулиця сумна...» 971
«Отак собі – собі й собі...» 972
«То хай би друзі не приїхали...» 972
«То потім – і село, і люди...» 973
«Писати легше, ніж любити...» 974
«Дорогою додому дощ паде...» 974
«І ставок, і млинок, і вишневий садок...» 975
«Якщо станеться так, що не сам повернуся додому...» 975
«Вже не сивію. Ще живу...» 976

Юрко ГУДЗЬ

«...В ПЕРЕДЧУТТІ МАЙБУТНЬОГО ЖИТТЯ...»
Передчуття 979
Східці вглиб падолисту 979
«...О с ь п р о д а в е ц ь р і з н о к о л ь о р н и х...» 980
«...сніг, що схожий на тихо-поміша-нога-ми...» 981
Пейзаж, недовтілений в птаха 981
«Зимовий ранок. Темно ще...» 985
Поетам розстріляного Відродження 986
Пам'яті діда 986
«Той теплий вітер, та весна...» 987

- «Ти запитуєш мене...» 987
 «Синій присмерк тече у вікно...» 988

Ігор РИМАРУК

«...МЕДЕЯ, ЩО ВБИВАЄ ДІТЕЙ СВОЇХ»

Сліди невмирущі. *Цикл*

- 6: «Стіна віків. Пісень лоза гнучка...» 991
 9: «Пригадай! – ми були тут, коли...» 991

Біла на білому 992

Імпровізація II 992

Новорічне 993

Один 994

- «Стали над прірвою – хто потойбіч?...» 995
 «Вже не стачить старих підошов...» 996

Нічні голоси 997

«На тій землі...» 998

«блажен хто поділив на чистих і нечистих...» 999

Перед «Автопортретом зі свічкою» Тараса Шевченка 1000

«хто добра не хотів той пішов не зі злом...» 1001

«Зав'язалась обірвана нить...» 1001

«Стилет і стилос – повелось іздавна...» 1002

A la Villon

- 1: «Отак живеш – ні дому, ні ключа...» 1002
 2: «І в небо залетять сліпі віки...» 1003
 3: «Притулок завше знайдеться для двох...» 1003
 «Дай, доле, нам високої води...» 1004

Петро МІДЯНКА

«...ОТА ТЯЖКА МЕЛОДІЯ «ЧЕ ФАЧЕ»

Літня румунка в місті 1007

Третман 1007

- «Бідуєш мовчки в прадіднім селі...» 1008
 «Тут все по-давньому, сотають тихо будні...» 1009
 «Церковних книг червоний сафіян...» 1009
 «Чомусь блукаєш в букових лісах...» 1010

Закарпатець на схилі літ 1010

Ужгородські кав'ярні 1011

«На тій горі багаття ти розвів...» 1011

«Навіть на наші полянки...» 1012

«Лишко юна, вроджена у травні...» 1013

«В долині Унгі літ двадцять п'ять тому...» 1014

Юрій АНДРУХОВИЧ

«...МАТЕРИК, ЩО МЕЖУЄ З НІЧИМ»

«Ти знову повертаєшся в той дім...» 1017

Школа. IV чверть 1017

Елегія сусідських облич 1018

«Самоспалення саду, і ця нетривка погода...» 1020

Похвала сьомому трамваєві 1020

«Її пальтечко радісне й червоне...» 1021

Фавстове свято

2. Зоря 1022

Ярослав Гарсія Лорка 1022

Футбол на монастирському подвір'ї 1023

Ніжність 1024

«Весна виникала, де тільки могла...» 1024

Різдвяні вакації 1025

Індія

1: «Індія починається з того, що сняться...» 1026

2: «Марко Поло казав неправду, коли...» 1027

5: «Повсюдню присутність у хащах тритонів, драконів...» 1027

Листи в Україну

IX: «Мандрувати тут у середньовіччя...» 1028

X: «Україна ж – це країна бароко...» 1029

Олександр ІРВАНЕЦЬ

«ПРОЩАЙ, НЕЗАБУТНЄ, СВЯТЕ, СОКРОВЕННЕ...»

Лоліта 1033

Роберт Фолкон Скотт 1033

«У нас ще так багато нас – без нас...» 1034

Лист до Т. Г. Шевченка, українського письменника,

революціонера й демократа 1035

Юркові, самому собі й Вікторові саме в такій послідовності 1035

З циклу «Midlife Crisis» 1036

На перехресті осені й зими 1037

До питання про категорію часу 1038

Уроки класики. Цикл

Урок 2: «Людина родиться для щастя...» 1038

Урок 3: «В людині все має бути прекрасним...» 1039

Короткий вірш про кінець світу 1039

Іван КОЗАЧЕНКО

«МИ – ПІЗНІ КВІТИ, НАЙДОРОЖЧІ...»

«Мова йде про туман, що не має початку ні краю...» 1043

Вовкулака 1043
 Догори дном. *Антиліричний етюд* 1043
 Хроніка 1044
 «Борщ золотий...» 1044
 «Ми – пізні квіти, найдорожчі...» 1045
 «Переждати цей дощ...» 1046
 Лови 1047
 «це банальна затерта стара...» 1047
 Ранок 1048
 Міф 1049
 «Під лиском льоду чорна спить вода...» 1049
 Обітована 1050

Іван МАЛКОВИЧ

«...З ЯНГОЛОМ НА ПЛЕЧІ»
 Пісенька про черешню 1053
 «Там де мені добре...» 1053
 «Отак прожив собі, дивись...» 1054
 «При цих деревах, в цім ладу...» 1054
 Коло 1055
 «Дівчинко моя фіалковая...» 1055
 «знову марчіє трава...» 1056
 Вшанування першоджерел 1057
 Фіакр опівнічний 1058
 «Русяві, мов із льону, сни...» 1060
 Доля 1060
 Житіє оленяра 1060
 Напучування 1061
 Із янголом на плечі. *Старосвітська балада* 1062
 Конотоп 1062
 «Сумного й неминучого – я знаю...» 1063
 «Мовби зелений поїзд...» 1063
 Лубок 1064

Віктор НЕБОРАК

«Я ЛІТАЮЧА ГОЛОВА!»
 «Вона піднімається, як голова...» 1067
 Причинна 1067
 Клітка з левом 1068
 Визначення киці 1069
 Десять наближень до лінії обр'ю. Цикл

- 1: «Вона відїхала з усім своїм кордебалетом...» 1069
- 2: «Нам призначено низ. Пролетарські райони...» 1070
- 3: «Вислизаєш з обіймів сновидних смерти...» 1071
- 4: «І все-таки її нема. Поетики – безсилі...» 1071
- 6: «Мотлох світу, безмір світу, бубни світу...» 1072
- 10: «Вона вертається...» 1073

Риби 1073

Повторення історій

- 1: «Місто-україніст, кожен тут...» 1075

Людині, яка не помітила свого відходу 1076

Ренесанс 1076

Сто летючих рядків 1077

Павло ВОЛЬВАЧ

«...НА ВОРОТАХ НА ЗОЛОТИХ НАЙЗОЛОТІШИХ»

- «І все-таки прийшло до мене слово...» 1083
- «Не було ні криниць, ні отав...» 1083
- «Похмура графіка лісів...» 1084
- «А може, це і називають щастям?..» 1084
- «Полин, буркун і кураїна...» 1084
- «Колись вона в мені давно...» 1085
- «Знову синіх надій з-за горбів нанесе...» 1085
- «В кафе на розі щастя є чи ні?..» 1085
- «З мазутних зел, із вуличного каменю...» 1086
- Надії й сні 1086
- «Жовтими іскрами, товченим склом...» 1087
- «тінь твого дихання лине сюди...» 1087
- «Прийшов і станув морок зусбіч...» 1088
- «Смерть була у волосі, у голосі...» 1088

Костянтин МОСКАЛЕЦЬ

«...НАЧЕ ЙДЕТЬСЯ ПРО ЛЮБОВ ТА ПРО ІНШІ ВІЧНІ РЕЧІ»

- «Давайте поговоримо в зимі...» 1091

Думи. Цикл

- V: «В осінню негоду серця опадають з гілок у калюжі...» 1091

- XI: «Шляхетного не слава видає...» 1092

«холодний падолист вологі пасма диму...» 1093

«Я ще раз вип'ю крижаного чаю...» 1094

Це навіть не вірш 1094

«Четверта ранку тихий рок і теплий плед...» 1094

Вона 1095

Символ Троянди 1096
 Повторний час 1096
 «Над нашою хатиною малою...» 1097
 Роковини 1098
 «Коли всі покладуться на спочинок...» 1098
 Для троянди 1099

Володимир ОЛЕЙКО

«...І ЯК «ВІТЧИЗНА» НЕ РИМУЙ – НЕМА НАМ ДОМУ...»
 «...до осені, до суму, до заграва...» 1113
 «...і якось відбідуюш. Час мине...» 1113
 «...вони – підуть...» 1114
 Поезії кінця вісімдесятих 1115
 «Малі ми, о Боже... Наш лемент...» 1116
 Галицька балада 1117
 «море – щоночі...» 1118
 «плитшає пам'ять...» 1119
 «...і лиш тепер, коли тебе нема...» 1120
 «трави нема...» 1122
 «Від Девону, де зелено...»
 «ми зграйками по водах кольорових відплавали...» 1124
 Балада про неповернення 1125

Борис ЩАВУРСЬКИЙ

«...СМЕРТЬ, І ЖИТТЯ, І ПОЕЗІЯ ВІЧНА»
 «Що мовчиш, дитино вифлеємська...» 1129
 «Нехай чорніє, наче чорнослив...» 1129
 «Як ти сіяв, як я сіяв!..» 1129
 Голем 1130
 Мої євреї
 1. Агнонові 1131
 2. Рахель 1131
 Пізнє бароко 1132
 Жменька елегій до приятеля у Нью-Йорку
 Елегія перша: Галицьке Різдво 1132
 Елегія друга: В оборону варварів 1133
 Елегія третя: Трава і Лета 1135
 Елегія четверта: Про неможливість повернення 1136
 Елегія п'ята: Вічна станція Тернопіль 1137
 Елегія шоста: Прощання з імперією 1138
 Елегія сьома: Поети Середньовіччя 1140

Реквієм для греко-католика 1141
На смерть хом'яка 1142
Маленька галицька елегія 1143

Назар ГОНЧАР

«Я УСМІХАЮСЬ СОБІ І СВІТОВИ...»
«на грядках паперу...» 1147
«Відступаю...» 1147
Дещо з історії мого віршування 1147
«коли в віршову гальбу...» 1148
Автопортрет у трамваї 1149
Автопортрет в автобусі 1149
З Українки 1149
«я – мерехчу...» 1149
Non credo 1150
Ода до ліжка, або Колискова для себе 1150
Апологія байдужості 1150

Василь МАХНО

«...ЩО ПОЕЗІЯ МОЖЕ?»
«батьківщина...» 1153
Диптих про поезію
1: «питають...» 1153
2: «кілька запитань полишаються без відповіді...» 1154
«На Покрову у моєму родинному селі – Празник...» 1155
Нью-Йоркська група 1156
Прощання з ілюзіями 1157
Балада про 8 віршів 1159
До Бориса Щавурського 1160
Однокласник Роман 1161
Читання віршів 1162
Покрова 1163
Осінь в Нью-Йорку 1165
Зимові листи
1. батько 1166
2. Юджин 1167
4. Staten Island 1169

Володимир ЦИБУЛЬКО

«...ПО ШКЛУ ПО БИТОМУ...»
«душа вночі як чергова аптека...» 1173
«у цій господі бідний боже...» 1174

Компра 1174
 Вовкодави. *Апологія терпіння* 1180
 Шеол 1186

Іван ЛУЧУК

«...НЕБЕСНІ БРАТОВЕ ХИМЕР»
 Час лине 1193
 Ставлю крапку 1193
 Дочка Агасфера 1193
 Апологія сну 1194
 Мій легіонер 1194
 Наобіцяють дітям 1195
 Нещасний 1195
 Математична лінгвістика 1196
 Je t'aime 1197
 Автор до Величковського 1197
 Дещо про того Іваська 1198
 Телефонний сонетій до народу 1198

Ігор ПАВЛЮК

«ТА ЗАРАДИ ЗОЛОТОЇ РИМИ...»
 Дівчинка 1201
 «Сиджу собі...» 1201
 «Дорога. Поле. Вітер і слова...» 1202
 «Осінь. Є що втрачати...» 1203
 «Що вже нам питати: хто ми? де ми?...» 1204
 «...Люди люблять мене...» 1205
 «Торішні гнізда цвітом замело...» 1205
 «Як напишу – так і буде у нашому світі...» 1206
 «Не живу минулим, ні майбутнім...» 1207
 «Берег як берег. Вода як вода...» 1207
 «Отак-от і мине моє життя...» 1208
 На сні 1209
 «Любов напала навесні...» 1210
 «Дві зорі по лиці мого неба...» 1211
 «Весна – як революція мені...» 1211

Іван АНДРУСЯК

«...ДЕ РИДАЄ ГОСПОДЬ. І МОВЧИТЬ ГУЦУЛІЯ»
 Українські поети
 1: «продихаєш від снігу...» 1215
 2: «застрягнуть в жовтому піску...» 1216

- 4: «доле зірви мене віткою простору...» 1216
Гуцули 1217
«і люди і очі і води і зорі і там...» 1217
«істинно кажу тобі – зима...» 1218
Колискова 1218
«нас зостанеться двоє...» 1219
«що торговця у храмі зупинить вода...» 1219
«днінськи ця настояна вода...» 1220
«такий конклав: ніхто не помирав...» 1220
«чия то гою праща несповита...» 1221
«складаю ці залякані слова...» 1222
«поезія народжується з того...» 1222
Губами слів. *Карпатський семивіри*
2: «на майже природжених, майже природних полях...» 1223
4: «ще б скільки того сонного спокою...» 1223
5: «простибі, світе – я тобі завдячую...» 1224
«Вони приходять – макові як діти...» 1224
Лілія 1224
Письмо Франкови 1225
Трав'янка 1226
- Юрій БЕДРИК**
«СТАНЕШ ПОПЕЛОМ. Я ПОПІЛ. СТАНЕШ МНОЮ...»
Сентиментальний вихід 1229
«Ось ти спалив уже й дім...» 1229
Пейзаж безруху 1229
«Ніч пуста – сіндбадівська химера...» 1229
Надвечірнє 1230
Відстороненість 1230
Готичний краєвид з мостом
I: «Мости реінкарнуються в мости...» 1231
II: «Зіпрімося на поручні. Вони...» 1232
Попіл 1234
Єва 1234
Портрет безлюдний 1235
Руни 1235
«Чужина – все, що хочеш, лише не земля...» 1235
«Священнодійство піль нічних...» 1236
«Юначим жаром більше не страждаєш...» 1236
«Сміло в зиму ввійди – бо зима не холодна...» 1237
«Тут вулиці за просіки не ширші...» 1237

«Іще сліпа, іще не бита жахом...» 1237
 «Все, чим душа боліла...» 1238
 «Час – він круглий, мов простір...» 1238
 «Так тихо, мов ніхто і не відчув...» 1239
 Балада («Існуюча лише на чужині...») 1239
 «Душа пуста, мов шунок...» 1240

Андрій БОНДАР

«...І ДОЖИТИ НЕМОВ ДО СМЕРТІ
 ДО НЕБЕСНОЇ КОЛЯДИ»
 До Батьківщини 1243
 «Я – наче мавр, ти – наче мавританка...» 1243
 «В середим'ї весна – особлива пора...» 1244
 «прийми мене мов гейша самурая...» 1244
 «смерть – це вузька шпаринка між богом і бодем...» 1244
 «зотліває вдова по смерті мужа...» 1245
 «був дощ і хмари йшли під себе...» 1246
 Різдво 1999 1246
 Латунка 1246
 Показати клас показати клас 1248
 Росії з любов'ю 1250
 Роббі Вільямс 1252
 Дівчинка. Дніпропетровськ. 7. 04. 2006 1253

Сергій ЖАДАН

«...СОЛОДКА ЛЮБОВ, ЗАЧАРОВАНА ПАПРИКА»
 Пластунка N 1257
 іммігрант зонг 1258
 музика для товстих 1259
 петеу 1260
 «Вирощено і нищівно...» 1262
 Продажні поети 60-х 1262
 Історія культури початку століття 1264
 Елегія для Урсули 1265
 Жінка за тридцять доларів 1266
 Паприка 1267
 Оркестр похоронної служби 1269
 Словники на службі церкві 1270
 «Кожного разу, коли вони зустрічалися...» 1271
 «Ти довго тримався за наші місця...» 1272
 «Смерть моряка річкового флоту...» 1274
 «Прийде весна, говорили вони...» 1275

Назар ФЕДОРАК

«ЩО Ж ТЕБЕ МУЛЯЄ, МУЛЯРЕ СЛІВ НА ПІСКУ?...»

Великдень 1279

Кінець зимівель 1279

Земляне тіло 1279

Літо Робінзона

2: «Накритий небом я, і ти накрита...» 1291

«Кроти зусібіч відкорковують землю...» 1291

Малоокрів'я 1292

«Двадцять сьомого жовтня святого Назарія...» 1292

Заприсяження 1293

Та, що рятує на водах 1293

Кілька слів 1294

«Зима вмирає. Душу віддає...» 1295

«В Уневі небо суволями...» 1295

Подражаніє М. Р. 1295

«Що ж тебе муляє, муляре слів на піску?...» 1296

Дмитро ЛАЗУТКІН

«...ПОВНЕ НЕБО СТРАШНОЇ ЛЮБОВІ...»

Полудневі марення пана Очковського на околиці міста Прилуки 1299

«плаче демон у листі...» 1299

«лінія злету – камера схову...» 1300

«на півночі року – висока вода...» 1300

«сьогодні була злива. метелики вмирали...» 1301

«те що могло стати сьйвом...» 1301

«це ніяка не потреба сказати...» 1302

Прихід осені 1303

«і ти ні на кого не схожа...» 1305

«берези...» 1305

«Мов не зима – сніг впав і розтанув...» 1307

«кажеш – день...» 1308

«переглядаючи номери у її мобільнику...» 1308

«кінці з кінцями зводити легше...» 1309

Супермаркет 1310

«і погляди зіткані з твоїх мовчань...» 1311

Остап СЛИВИНСЬКИЙ

«...ДОРОГА ДОДОМУ І ВЕЛИЧЕЗНА РЕШТА ЖИТТЯ»

«Мені сниться Богущ Золаї...» 1314

(чужий, чужа) 1316

Старі вояки	1317
Чужина	1318
Ева	1318
Повернення	1319
«Ми проїхали місто, повне подарункових вогнів...»	1320
Yesus Christ	1320
Серпень, 18	1320
Алінка	1321
«Ми – останній вагон, який не вмістився під арку вокзалу...»	1321
Вода. Бог у деталях	1322
«Не слово, лише закритий склад: катастрофічний, останній...»	1322
Сашко	1323
З думкою про Чеслава Мілоша	1323
«Думав, саму любов можна...»	1324
(Узлісся)	1324
(Безіменне)	1325
«Батьки забирали її додому, і я...»	1325
«То була для нас ризикована іграшка...»	1326
15 секвенцій	1326
«Досить напружити якийсь особливий м'яз...»	1327
Марія	1327

Навчальне видання

Хрестоматія

**ЧОРНЕ І ЧЕРВОНЕ:
100 УКРАЇНСЬКИХ ПОЕТІВ ХХ СТОРІЧЧЯ**
Антологія

Укладення

Бориса Щавурського

Макет

Романи Романишин та Андрія Лесіва
(Творча майстерня «Аграфка»
agrafkastudio.com)

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактори *Донара Пендзей, Ольга Радчук*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Ірини Демків*

Підписано до друку 10.08.2011. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Garamond. Умовн. друк. арк. 85,56.
Умовн. фарбо-відб. 85,56.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
E-mail: publishing@budny.te.ua, office@bohdan-books.com,
www.bohdan-books.com

ISBN 9789661019965

9 | 789661 | 019965 |